

Απαντήσεις Πανελλήνιες 2016 Νεολληνική Γλώσσα

Τομέας Έκθεσης "ρούλα μακρή"

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΔΕΥΤΕΡΑ 16 ΜΑΪΟΥ 2016 - ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ:
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.1.

Ο συγγραφέας αναλύει την έννοια και τις μορφές της φιλίας. Αφού πρώτα τονίζει τη σημασία που αποδίδουν διαχρονικά οι άνθρωποι σ' αυτήν, την ορίζει ως αμοιβαία αγάπη και μέριμνα που χαρακτηρίζει αποκλειστικά τις ανθρώπινες σχέσεις. Ανατρέχοντας στον Αριστοτέλη, επισημαίνει πως η φιλία παρουσιάζεται με τρεις διαφορετικές μορφές. Άλλοτε εμφανίζεται ως χρησιμοθηρία, άλλοτε ως επιδίωξη της απόλαυσης και άλλοτε ως αμοιβαία εκτίμηση. Θεωρεί, μάλιστα, ότι μόνο η τελευταία μορφή αποτελεί την ουσιαστική φιλία. Καταλήγει τονίζοντας πως φίλος είναι ο συνοδοιπόρος στις δυσκολίες της ζωής και σε κρίσιμες στιγμές ο μόνος από τον οποίο δεχόμαστε την καλοπροαίρετη και σκληρή αξιολόγηση.

B1.

- α. Λάθος
- β. Σωστό
- γ. Σωστό
- δ. Σωστό
- ε. Λάθος

B.2α)

Η τρίτη παράγραφος αναπτύσσεται με **συνδυασμό μεθόδων** και συγκεκριμένα αναπτύσσεται με διαίρεση, αιτιολόγηση και παραδείγματα.

Ο κυρίαρχος τρόπος ανάπτυξης θεωρείται η διαίρεση. Ωστόσο, αξιοποιείται η μέθοδος της αιτιολόγησης, ενώ εντοπίζονται και παραδείγματα.

Συγκεκριμένα, η διαιρετέα έννοια είναι «φιλικές σχέσεις», η διαιρετική βάση είναι «το κίνητρο» και τα μέλη της διαίρεσης είναι τρία: «διά το χρήσιμον», «δί' ηδονήν» και «διά το αγαθόν».

Στη συνέχεια, αναγνωρίζεται ως τρόπος ανάπτυξης η αιτιολόγηση, καθώς αιτιολογεί τους λόγους για τους οποίους συνάπτουμε φιλικές σχέσεις. Επιπλέον,

χρησιμοποιείται η διαρθρωτική λέξη «επειδή» (...επειδή ένας μας είναι... διατηρούμε στενές σχέσεις μαζί του... επειδή μας προξενεί ευχαρίστηση... επειδή δηλαδή είμαι εγώ αυτός που είμαι... επειδή κάτι άλλο περιμένουμε από αυτό... κέρδος).

Τέλος, εντοπίζονται παραδείγματα στα χωρία (για τις υποθέσεις, τις ανάγκες, τη σταδιοδρομία, τις πολιτικές φιλοδοξίες μας κτλ..., είναι διασκεδαστικός, έξυπνος συνομιλητής, επιδέξιος συμπαίκτης κτλ).

- Αν και εντοπίζονται τρεις τρόποι ανάπτυξης, ο μαθητής καλείται να καταγράψει δύο από αυτούς.

B2.β)

άλλωστε: προσθήκη

Δηλαδή: επεξήγηση

Όταν: χρονική σχέση

Λοιπόν: συμπέρασμα

B3.α)

εγκωμίασαν: επαίνεσαν, εκθείασαν

Ευχαρίστηση: ικανοποίηση / απόλαυση

Συναναστροφής: συντροφιάς / συγχρωτισμού

Ακατάλυτη: αναλλοίωτη, άφθαρτη, αδιάσπαστη

Φθείρεται: αλλοιώνεται, καταστρέφεται

B3.β)

οικεία: ξένη, αλλότρια

Επιδέξιος: αδέξιος

Ωφέλεια: βλάβη/ ζημία

Αξία: απαξία

Αυστηρό: επιεικές

B4.α)

«**δια το χρήσιμον**»: αυτούσια λόγια που ειπώθηκαν από άλλο πρόσωπο

«**αγαπά**»: ειρωνεία

(**υλικό ή ηθικό**): διευκρίνιση-επεξήγηση / συμπλήρωση

B4.β)

β' ενικό: το ύφος καθίσταται διαλογικό και ο λόγος αποκτά διδακτικό τόνο και θεατρικό χαρακτήρα. Το ύφος είναι οικείο, γλαφυρό και εξασφαλίζεται η ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα.

α' πληθυντικό: ο συγγραφέας με τη χρήση του α' πληθυντικού προσώπου εντάσσεται στο ίδιο σύνολο με τους αναγνώστες του, καθιστά το κείμενο σαφές και άμεσο, ζωντανό και παραστατικό. Ο οικείος τόνος, που εμφανίζεται στα λεγόμενά του, διευκολύνει το διδακτικό χαρακτήρα του κειμένου του, μέσω του οποίου επιχειρεί να προβάλλει τις απόψεις του και να πείσει τους αναγνώστες να τις δεχθούν ως ορθές.

Γ. Έκθεση

Σεβαστοί καθηγητές, αγαπητοί συμμαθητές, κυρίες και κύριοι,

Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής που μου δίνεται η δυνατότητα να συμμετάσχω στην εκδήλωση που οργανώνει το σχολείο μας με θέμα τις ανθρώπινες σχέσεις. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το ότι το θέμα αυτό το πραγματευόμαστε μέσα σε ένα περιβάλλον καθοριστικό για τη δημιουργία φιλικών σχέσεων που θα σημαδέψουν στη συνέχεια την πορεία της ζωής μας. Όπως εύστοχα έχει ειπωθεί από το μέγα φιλόσοφο Αριστοτέλη, ο άνθρωπος που ζει μόνος του είναι ή θεός ή θηρίο. Ο τέλειος και ο άγριος είναι αυτάρκης και μπορεί να ζήσει ξεκομμένος από τους ομοίους του. Ωστόσο, ο άνθρωπος με ανάγκες ή αδυναμίες χρειάζεται τον συνάνθρωπό του, που τον βλέπει ως συμπλήρωμα και προέκτασή του. Αυτή ακριβώς είναι και η έννοια της φιλίας, του φίλου, η σημασία της οποίας για τη ζωή του ανθρώπου καθιστά επιβεβλημένο τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών της.

Α' ερώτημα: Χαρακτηριστικά γνήσιας φιλίας:

1η παράγραφος:

- Αμοιβαία αγάπη, συμπάθεια, αλληλοκατανόηση, αλληλοσεβασμός
- Ειλικρίνεια, αυθεντικότητα, εχεμύθεια
- Ανιδιοτέλεια, συναισθηματική υποστήριξη και όχι χρησιμοθηρική προσέγγιση των φίλων που χαρακτηρίζει τις σχέσεις συμφέροντος
- Συμπράσταση στις δυσκολίες, ηθική ενίσχυση και στήριξη στις αντιξοότητες
- Κοινός κώδικας αξιών, παραγκωνισμός του εγωισμού, της μισαλλοδοξίας, της ανταγωνιστικότητας και του ατομικισμού

2η παράγραφος:

- Γνήσια επικοινωνία που διευρύνει τους πνευματικούς ορίζοντες των μετεχόντων
- Αμοιβαιότητα ενδιαφερόντων που δεν αποκλείει τη γόνιμη αντιπαράθεση, ακόμη και διαφωνία. «Καλέ μου φίλε/τίμα τα όσα μας χωρίζουν/αν ήσουν σαν εμένα/θα περίσσευες».
- Αποδοχή του άλλου με άσκηση καλόπιστης κριτικής, (σημαντικός παράγοντας αυτοβελτίωσης)
- Τόνωση της κοινωνικότητας, ηθικοποίηση του ατόμου

Μεταβατική παράγραφος:

Οι νέες τεχνολογίες επικοινωνίας, όπως το διαδίκτυο και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, δημιουργούν εξαιρετικές συνθήκες για τη δημιουργία σχέσεων φιλίας, αλλά μπορούν να ενέχουν κινδύνους εκφυλισμού των σχέσεων και υποβάθμισης της ποιότητας επικοινωνίας.

Β' ερώτημα: Ρόλος των μέσων κοινωνικής δικτύωσης/διαδικτύου στη δημιουργία σχέσεων φιλίας:

1^η παράγραφος – θετική επίδραση:

Ειδικότερα,

- επιτρέπει την αμφίδρομη-άμεση επικοινωνία
- καταργεί τις αποστάσεις
- διευκολύνει τη διεύρυνση των σχέσεων μέσα από τη συμμετοχή των ατόμων σε ομάδες κοινών ενδιαφερόντων
- παρέχει το βήμα για την ελεύθερη έκφραση σκέψεων και συναισθημάτων σε έναν ευρύ κύκλο και για τη δημιουργία νέων φιλικών σχέσεων

- επιτρέπει την ανταλλαγή απόψεων
- προσφέρει τη δυνατότητα γνωριμίας με άτομα διαφορετικής κουλτούρας, γλώσσας, θρησκείας δημιουργώντας έτσι τις προϋποθέσεις για άρση των προκαταλήψεων και στερεοτύπων και προάγοντας κατ' αυτόν τον τρόπο την ανεκτικότητα και την αρμονική συνύπαρξη μεταξύ διαφορετικών λαών και πολιτισμών
- συντελεί στην υπέρβαση της μοναξιάς στα μεγάλα αστικά κέντρα

2^η παράγραφος –αρνητική επίδραση:

Ωστόσο, υπάρχουν σοβαρές ενστάσεις, καθώς το διαδίκτυο όπως και κάθε τεχνολογικό επίτευγμα αποτελεί απλώς ένα μέσο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί θετικά ή αρνητικά. Έτσι, ελλοχεύουν κίνδυνοι:

- τυποποιούνται οι σχέσεις μέσα από τη χρήση ενός συνθηματικού, κοινόχρηστου λόγου, ενός ιντερνετικού ιδιώματος που αξιοποιείται σε αυτά τα μέσα και υπονομεύει την ποιότητα της επικοινωνίας και την αυθεντικότητα, την ιδιοπροσωπία του καθενός
- παρέχει τη δυνατότητα σε επιτήδειους να αλιεύουν τα θύματά τους κάτω από το μανδύα της ανωνυμίας
- συχνός είναι ο ηλεκτρονικός εκφοβισμός (cyber bullying) με περιορισμένες δυνατότητες του θύματος να προστατευτεί λόγω του ασαφούς νομικού πλαισίου
- οι σχέσεις αυτές χαρακτηρίζονται από επιδερμικότητα και ψευδαισθήση επικοινωνίας, καθώς δεν υπάρχουν ουσιαστικοί δεσμοί ανάμεσα στους διαδικτυακούς φίλους, αλλά προάγεται ο ναρκισσισμός, η μανία της επίδειξης, η εξασφάλιση της αποδοχής των άλλων και η άγρα των «likes» που γίνεται αυτοσκοπός. Έτσι, τα άτομα ζουν σε μια εικονική πραγματικότητα επικοινωνίας που φαινομενικά αναβαθμίζει την επικοινωνία τους, ενώ στην ουσία την υποβαθμίζει και τη συρρικνώνει οδηγώντας σε μια νέου τύπου μοναξιά.

Η σπουδαιότητα της φιλίας σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των κοινωνικών δικτύων καθιστούν επιβεβλημένη την επισήμανση των τρόπων με τους οποίους αυτά ακριβώς τα κοινωνικά δίκτυα θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διαμόρφωση ουσιαστικών σχέσεων ανάμεσα στους ανθρώπους. Είναι αναγκαία η επίγνωση πως πίσω από τα πλήκτρα υπάρχουν άνθρωποι οι οποίοι αγωνιούν, νιώθουν, λυπούνται ή χαίρονται και αξίζει να αντιμετωπίζονται ως άνθρωποι και όχι ως ψευδώνυμα. Κυρίως, όμως, είναι απαραίτητη η ενίσχυση ή επιδίωξη της άμεσης διαπροσωπικής επικοινωνίας, έτσι ώστε η φιλία να παραμείνει μια συνάντηση ανθρώπων και να μη μετατραπεί σε εικονική πραγματικότητα.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας